

Toets flora en fauna

Pandelaar 4 te Gemert

Datum : 19 mei 2016
Projectnummer : 16-0170
Opdrachtgever : J. van Deurzen
Veldwerk : Ir. E.J.F. Claassen
Auteur : Ir. E.J.F. Claassen

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In verband met de voorgenomen plannen op de locatie Pandelaar 4 te Gemert is het noodzakelijk een toetsing aan de Flora- en faunawet uit te voeren. De voorgenomen plannen bestaan uit het slopen van de bestaande bebouwing en op deze locatie realiseren van vier nieuwe woningen. Om te voorkomen dat in strijd met de Flora- en faunawet wordt gehandeld, is het nodig te onderzoeken of er beschermde planten en/of dieren op de locatie aanwezig zijn en op welke wijze de werkzaamheden hierop effect hebben.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de Flora- en faunawet.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek heeft tot doel het vaststellen van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in de tabellen van beschermde flora en fauna in het kader van de Flora- en faunawet. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de Flora- en faunawet wordt gehandeld.

2 Wettelijk kader

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden in twee wetten geregeld. Soortbescherming is geregeld in de Flora- en faunawet. Gebiedsbescherming is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 en in het beleid voor het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS)). Deze toets flora en fauna is gericht op soortbescherming. Vanwege de ligging van het plangebied en de lokale aard van de voorgenomen plannen is gebiedsbescherming niet van toepassing. De Natuurbeschermingswet en het beleid voor het NNN worden daarom buiten beschouwing gelaten.

2.1 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet beschermt soorten, niet individuele planten of dieren, om te voorkomen dat het voortbestaan van de soort in gevaar komt. Doelstelling van de Flora- en faunawet is de bescherming en het behoud van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is het 'Nee, tenzij' principe. Dit betekent dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan.

In de Flora- en faunawet geldt een verbod op activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten. De bescherming van soorten is geregeld middels een aantal verbodsbepalingen. In dit geval zijn vooral artikel 8 tot en met 12 van belang.

Artikel 8: Het is verboden beschermde planten te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9: Het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10: Het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11: Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12: Het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

De Flora- en faunawet beschermt alle inheemse zoogdieren (op de huismuis, de bruine rat en de zwarte rat na), vogels, reptielen en amfibieën. Bij de vissen, ongewervelde dieren en planten zijn alleen die soorten beschermd die als zodanig in de wet zijn aangewezen. Alle beschermde soorten, met uitzondering van de vogels, staan in de tabellen 1, 2 en 3 van de Flora- en faunawet.

Tabel 1: Algemene soorten

Dit betreft soorten waarvoor in het geval van bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen een algehele vrijstelling geldt van de verbodsbepalingen artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet.

Tabel 2: Overige soorten

Dit betreft zeldzame en veelal bedreigde soorten. Voor deze soorten wordt in het geval van bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling verleend voor de verbodsbepalingen artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet, mits de activiteiten uitgevoerd worden op basis van een door de minister van Economische Zaken (EZ) goedgekeurde gedragscode. Wanneer geen gedragscode wordt gevolgd, is bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing nodig.

Tabel 3: Strikt beschermde soorten

Onder deze tabel vallen onder andere de soorten die beschermd zijn volgens de Europese Habitatrichtlijn. Voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor deze soorten geen vrijstelling, hiervoor moet dus een ontheffing aangevraagd worden.

Vogels en hun nesten mogen tijdens het broeden niet worden verstoord. Daarnaast bestaat er een lijst van het ministerie van EZ waarop de vogels zijn opgenomen waarvan het nest jaarrond beschermd is.

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Flora- en faunawet een zorgplicht. Deze zorgplicht (artikel 2 Flora- en faunawet) houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

3 Plangebied en voorgenomen plannen

Het plangebied ligt aan de westrand van de bebouwde kom van Gemert aan Pandelaar 4. In het plangebied staat een winkelpand (voormalig café) met daarachter een langgerekte zaal van het voormalige café. Het winkelpand heeft een pannendak. De zaal is bedekt met golfplaten. Het plangebied bestaat vrijwel geheel uit bebouwing. Er is een klein stukje grasveld aanwezig. Aan het plangebied grenzen tuinen en woningen. Aan de westkant grenst het plangebied aan een weiland. In het oosten grenst het aan de openbare weg Pandelaar.

In figuur 1 is de ligging van het plangebied in Gemert weergegeven. Figuur 2 toont een luchtfoto van het plangebied en de directe omgeving. Op pagina 4 staan enkele foto's van het plangebied.

De voorgenomen werkzaamheden bestaan uit het slopen van de bestaande bebouwing. Hiervoor in de plaats worden vier nieuwe woningen gerealiseerd.

Figuur 1. Ligging plangebied in Gemert (rode cirkel) (bron: Google Earth)

Figuur 2. Globale begrenzing van het plangebied (rode lijn) (bron: Google Earth)

Foto 1. Voorzijde winkelpand

Foto 2. Achterzijde winkelpand

Foto 3. Voormalige zaal en grasveldje

4 Natuurwaarden

In het kader van deze toets flora en fauna heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden. Aan de hand van bekende verspreidingsgegevens uit onder andere verspreidingsatlassen is bepaald welke beschermde soorten in de omgeving van het plangebied voorkomen. Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden. Tijdens het veldbezoek zijn alle op de locatie aanwezige biotopen opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde plant- en diersoorten. Op basis van expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen.

Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 19 mei 2016 eind van de ochtend. De weersomstandigheden waren als volgt: half bewolkt, droog, weinig wind en circa 18 °C.

4.1 Flora

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied en de omgeving daarvan geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Binnen het plangebied is alleen verharding aanwezig. Gezien de kenmerken en het gebruik van het plangebied is het redelijkerwijs uitgesloten dat beschermde plantensoorten aanwezig zijn.

4.2 Amfibieën

Gezien de kenmerken en het gebruik van het plangebied en de ligging binnen de bebouwde kom is het voorkomen van beschermde amfibieën uit FFtabel 2 en 3 redelijkerwijs uit te sluiten. Mogelijk komen er in het plangebied en de aangrenzende ruimte exemplaren voor van de algemene soorten amfibieën gewone pad en bruine kikker van FFtabel 1.

De voorgenomen werkzaamheden kunnen tot gevolg hebben dat exemplaren van algemene soorten amfibieën van FFtabel 1 worden gedood. Voor de soorten van FFtabel 1 geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Het is derhalve niet nodig mitigerende maatregelen te nemen voor de soorten van FFtabel 1.

4.3 Vogels

Doordat vrijwel het gehele plangebied uit bebouwing bestaat heeft het weinig waarde als foerageergebied voor vogels. Voor algemene vogelsoorten biedt het plangebied geen broedgelegenheid. Deze vogels kunnen broedgelegenheid vinden in bomen en struiken in de

nabijheid van het plangebied. Doordat in de omgeving broed- en foerageergebied aanwezig blijft, is het uit te sluiten dat de voorgenomen plannen hier negatieve effecten op hebben.

Gedurende het broedseizoen zijn vogels strikt beschermd. Indien het nodig is bomen en/of struiken te verwijderen of te snoeien als vogels aan het broeden zijn, zal dit tot verstoring leiden. Door bomen en/of struiken buiten het broedseizoen te rooien/snoeien kunnen negatieve effecten op broedende vogels worden voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met half juli.

In het plangebied en de aangrenzende tuinen en woningen zijn tijdens het veldbezoek geen huismussen waargenomen. Verderop in de straat is wel territoriaal gedrag van huismussen waargenomen. Deze locatie bevindt zich buiten de invloedssfeer van de voorgenomen plannen. Het veldbezoek is uitgevoerd in de broedperiode van huismussen. Doordat de soort niet is waargenomen in het plangebied kunnen nestplaatsen van huismus in de bebouwing worden uitgesloten. Tijdens het veldbezoek is beoordeeld dat door de constructie van de panden, deze niet geschikt zijn voor gierzwaluw. Het gebouw met golfplaten is te laag om geschikt te zijn voor gierzwaluwen. Het winkelpand is gecontroleerd op mogelijkheden voor nestplekken. Deze zijn niet aangetroffen. Op basis van deze argumenten kan worden uitgesloten dat nestplaatsen van gierzwaluw aanwezig zijn in het plangebied.

4.4 Zoogdieren

Doordat vrijwel het gehele plangebied uit bebouwing bestaat heeft het weinig waarde als (onderdeel van het) leefgebied van grondgebonden zoogdieren. Mogelijk functioneert het plangebied als (onderdeel van het) leefgebied van algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren van FFtabel 1, zoals mol, egel en algemene muizensoorten. De voorgenomen plannen hebben tot gevolg dat mogelijk leefgebied van deze soorten verdwijnt. Met de sloopwerkzaamheden kunnen exemplaren van zoogdieren van FFtabel 1 worden gedood. Voor de soorten van FFtabel 1 geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Het is derhalve niet nodig mitigerende maatregelen te nemen voor de soorten van FFtabel 1.

Gezien de kenmerken, de ligging in de bebouwde kom en het gebruik van het plangebied is het redelijkerwijs uit te sluiten dat zwaarder beschermde soorten grondgebonden zoogdieren van FFtabel 2 en 3 in het plangebied voorkomen.

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens et al.1997) en Korsten en Regelink (2010) blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, bosvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, watervleermuis, franjestaart, baardvleermuis en Brandts vleermuis (alle FFtabel 3) voorkomen in de bredere omgeving van het plangebied.

Uit het veldbezoek blijkt dat het zeer waarschijnlijk is dat er vliegactiviteit van vleermuizen zal zijn in het rond het plangebied. Het plangebied en de daaraan grenzende omgeving zijn geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Aangezien in de omgeving geschikt foerageergebied aanwezig blijft, is het uit te sluiten dat negatieve effecten zullen ontstaan op het foerageergebied van vleermuizen.

Uit het veldbezoek blijkt dat het winkelpand mogelijkheden biedt voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Vleermuizen kunnen bijvoorbeeld verblijfplaatsen hebben in ruimtes onder dakpannen of in de spouwmuur. De dieren hebben aan een kleine opening of spleet (bijvoorbeeld bij loodslabben, kopse dakpannen en kozijnen) voldoende om in te kruipen. Het gebouw met de golfplaten is door deze dakbedekking en de beperkte hoogte van het gebouw veel minder geschikt voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn jaarrond beschermd. Indien verblijfplaatsen aanwezig zijn, kan de voorgenomen sloop leiden tot vernietiging hiervan. Nader onderzoek moet uitwijzen of daadwerkelijk verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Dit nader onderzoek dient

middels meerdere onderzoeksronden te worden uitgevoerd gedurende de periode half mei tot en met eind september. Aan de hand van de resultaten van dit onderzoek kan worden bepaald of een ontheffing nodig is en welke mitigerende maatregelen genomen moeten worden.

4.5 Overige soortgroepen

Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat in het plangebied geschikte biotopen ontbreken voor beschermde soorten reptielen, dagvlinders, libellen, vissen, mieren en kevers. Het voorkomen van beschermde soorten uit deze soortgroepen kan daarom worden uitgesloten.

5 Conclusie

In het plangebied komen mogelijk beschermde soorten voor die vermeld staan in de tabellen van de Flora- en faunawet. Tabel 1 op de volgende pagina geeft een samenvatting van de conclusies.

Het plangebied wordt mogelijk gebruikt als (onderdeel van het) leefgebied door algemeen voorkomende soorten amfibieën en grondgebonden zoogdieren die zijn opgenomen in FFtabel 1. De voorgenomen plannen kunnen tot gevolg hebben dat het leefgebied van deze soorten verdwijnt en dat individuen worden gedood. Voor de soorten van FFtabel 1 geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Het is zodoende niet nodig mitigerende maatregelen te nemen voor de soorten van FFtabel 1.

Het plangebied vormt voor algemene vogelsoorten marginaal geschikt foerageergebied. Deze soorten kunnen broedgelegenheid vinden in de bomen en struiken in de omgeving. De voorgenomen werkzaamheden hebben geen negatieve effecten tot gevolg ten aanzien van broed- en foerageergebied. Negatieve effecten van broedende vogels kunnen worden voorkomen door eventuele kap of snoei van bomen en/of struiken buiten het broedseizoen uit te voeren. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met half juli.

Tijdens het veldbezoek zijn geen huismussen waargenomen in het plangebied en in de directe omgeving daarvan. Het is hierdoor uit te sluiten dat huismussen de panden in het plangebied gebruiken als nestgelegenheid.

De panden in het plangebied bieden geen mogelijkheden voor nestplekken van gierzwaluwen.

Het plangebied en de daaraan grenzende omgeving zijn geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Aangezien in de omgeving geschikt foerageergebied aanwezig blijft, is het uit te sluiten dat negatieve effecten zullen ontstaan op het foerageergebied van vleermuizen.

Het winkelpand biedt mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Verblijfplaatsen van deze dieren zijn jaarrond beschermd. Nader onderzoek is nodig om vast te stellen of verblijfplaatsen van vleermuizen daadwerkelijk aanwezig zijn in het plangebied. Op basis van de resultaten van het nader onderzoek kan worden bepaald of negatieve effecten optreden en welke vervolgstappen nodig zijn.

Tabel 1. Samenvatting conclusie

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing	Maatregelen
Grondgebonden zoogdieren	FFtabel 1	Leefgebied	Nee	Nee	-
Amfibieën	FFtabel 1	Landhabitat	Nee	Nee	-
Vogels	Vogels (nest niet jaarrond beschermd)	Broed- en foerageergebied	Ja	Nee, mits maatregelen worden gevolgd	Eventueel kappen/snoeien van bomen en struiken uitvoeren buiten broedseizoen
Vleermuizen	FFtabel 3	Foerageergebied	Nee	Nee	-
Vleermuizen	FFtabel 3	Verblijfplaats (winkelpand)	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek mei t/m sept.

Literatuur

- + Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdierverseniging- rapport 2010.44. Zoogdierverseniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Brochure: Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten, 22 februari 2005.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

www.vlindernet.nl

www.waarneming.nl

www.telmee.nl

www.zoogdierverseniging.nl

www.libellennet.nl

www.eis-nederland.nl

www.ravon.nl